

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 478 60 07

F: 01 478 60 79

E: gp.mz@gov.si

www.mz.gov.si

Urad vlade RS za komuniciranje
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

gp.ukom@gov.si

Številka: 091-47/2019/2

Datum: 1. 10. 2019

Zadeva: Odgovor MZ na Predlagam.vladi.si predlog 10275-188: Davek na sladko

Zveza: *[zveza]*

Vežano na vaš dopis, z dne 18. 9. 2019, glede predloga državljana, da se uvede davek na ne-naravno prisotni (dodani) sladkor posredujemo spodnji odgovor ministrstva.

V zvezi s poimenovanjem ne-naravno prisotni (dodani) sladkor, ki se navaja v pobudi pojasnujemo, da uveljavljena terminologija ne opredeljuje pojma ne-naravni sladkor. Pomembno je razlikovanje med sladkorji, ki so prisotni v neobdelanem živilu – t.i. intrinzični sladkorji (ti se nahajajo znotraj celic npr. v svežem in suhem sadju, zelenjavi, pa tudi mleku) in prostimi sladkorji, od katerih so nekateri naravno prisotni po stiskanju sadja, npr. 100% sadni sok, ter drugimi dodanimi sladkorji, ki jih proizvajalci dodajo v živilo za doseganje slajšega okusa. Ti sladkorji se nahajajo bodisi v obliki običajnega kristalnega sladkorja, invertnega sladkorja (glukozno-fruktozni sirup), medu, bodisi sokov ali koncentratov sadnih sokov. Vse te oblike sladkorja predstavljajo dodani sladkor. Prelagamo, da se za več informacij obrnete na portal Prehrana.si. natančneje <https://www.prehrana.si/novica/247-sladkor-v-predpakiranih-zivilih-na-slovenskem-trziscu>

V preteklosti smo imeli nekaj poskusov uvedbe davka oz. trošarin na sladke pijače, vendar se je izkazalo, da njihova uvedba zaradi številnih administrativnih ovir ne bi bila dovolj uspešna. Ob dejstvu, da je razlikovanje dodanega sladkorja od izvorno prisotnega v različnih živilih še toliko težavnejše in bolj kompleksno od obdavčitve sladkorja v sladkih pijačah, bi takšen ukrep predstavljala enormno administrativno oviro.

Ob takratni odločitvi, da se davek na sladkor ne uvede, smo nadaljevali s celovitimi ukrepi v skladu z nacionalnim programom Dober tek Slovenije za izboljšanje navad prehranjevanja. S sistemskimi ukrepi lahko pomembno vplivamo na manjšo količino zaužitega sladkorja skozi zagotavljanje zdrave in uravnotežene prehrane v vzgojno-izobraževalnih zavodih (vrtci in šole), ki so dolžne upoštevati Smernice zdravega prehranjevanja. Smernice zasledujejo cilj manjšega uživanja sladkorja s hrano, zlasti spodbujajo pitje vode in nesladkanega čaja, kot primernih tekočin za nadomeščanje vode v organizmu. To so tudi poudarki osveščanja »Slovenske mreže zdravih šol«, ki jo koordinira Nacionalni inštitut za javno zdravje. Naj navedemo tudi pomemben sistemski ukrep za boljše navade prehranjevanja pri katerem je sodelovalo Ministrstvo za zdravje in se nanaša na omejevanje trženja in oglaševanja izdelkov z neugodno prehransko sestavo (visoka vsebnost sladkorja, soli in maščob) v času otroških programov.

Poleg navedenega Slovenija in številne države EU izvajamo skupne aktivnosti za postopno zmanjševanje količine sladkorja v živilskih izdelkih, kar se odraža v sodelovanju z nacionalno živilsko predelovalno industrijo, ki se je zavezala, da bo v svojih izdelkih zmanjševala vsebnost soli in sladkorja, ter povečevala delež polnozrnatih izdelkov, ki so pomembni z vidika razpoložljivosti živil. Zaveze nacionalne industrije za zmanjševanje sladkorja oz. soli se nanašajo zlasti na tiste skupine živil, ki jih dnevno največ zaužijemo s hrano, to so sladki mlečni izdelki, žita za zajtrk, sladke pijače, kruhi in krušno pecivo.

Med komentariji k predlogu uvedbe davka na sladkor v živilih, so se pojavili tudi predlogi drugih uporabnikov portala Predlagam vladi, da se sladkorji nadomestijo s sladili, naravnimi ali umetnimi. V zvezi s temi komentariji bi želeli opozoriti, da se v zadnjem obdobju odpirajo številne nove znanstvene razprave o vplivu sladil na naše zdravje, zlasti v povezavi sladil na mikrobo zdužbo v prebavilih in njenem vplivu na zdravje. Trenutno vpliv umetnih sladil na naše zdravje še ni popolno osvetljen z vseh zornih kotov, zato je stališče Nacionalnega inštituta za javno zdravje, ki mu pritrjuje tudi Ministrstvo za zdravje, da je predvsem potrebno zmanjševati sladkor v živilih in zmanjševati potrebo po sladkem okusu in ne iskati nadomestila za sladek okus s sladili, bodisi z umetnimi ali naravnimi (npr. stevia). Več informacij o sladilih je dostopnih tudi na spodnji povezavi <https://www.prehrana.si/sestavine-zivil/aditivi-v-zivilih/sladila>. Na portalu Prehrana.si, katerega delovanje omogoča Ministrstvo za zdravje in je namenjen osveščanju prebivalcev, so zbrana priporočila za različne starostne skupine prebivalcev, zbranih je tudi veliko zanimivih in verodostojnih informacij ter prispevkov o sladkorju v živilih in načinih za njihovo zmanjševanje. Na omenjenem portalu pa so dostopne tudi ideje za zdrav zajtrk, z manj sladkorja in brez sladil. <https://www.prehrana.si/clanek/312-zajtrki-malo-drugace>

Da smo z osveščanjem in drugimi sistemskimi ukrepi na poti zmanjševanja sladkorja v prehrani prebivalcev, kažejo tudi zadnje raziskave med mladimi, ki zaužijejo sicer največ sladkorja. Ugoden trend zmanjševanja zaužitega sladkorja kažejo podatki periodične raziskave »Z zdravjem povezano vedenje v šolskem okolju«- HBSC, ki je pokazala trend upada v primerjavi z letom 2010. V povprečju se je količina tistih, ki vsakodnevno uživajo sladke pijače iz 37,4 % v letu 2010 zmanjšala na 24,4 % v letu 2014. Pomemben je zlasti premik v skupini 15 letnikov, kjer se je odstotek vsakodnevnih uživalcev iz 48,8 % znižal na 28,4 %.

S spoštovanjem,

Pripravil/-a:
Dr. Katja Povhe Jemec
podsekretarka

Mojca Gobec
generalna direktorica
Direktorat za javno zdravje